A photograph of a desk setup. On the left, there is a small, dark inkwell with a white label that includes the word 'Fountain'. Next to it lies a fountain pen with a grey, textured barrel and a silver nib. To the right is an open spiral-bound notebook with a white page. The text is written in red on the right page of the notebook.

***Критериалд
ы бағалау
түсінігі,
қызметі мен
міндеттері***

КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ ТҮСІНІГІ

- **Критериалдық бағалау** – оқушылардың оқу-танымдық құзыретін қалыптастыруға жағдай жасайтын, білім беру мақсаты мен мазмұнына сәйкес білім беру процесіне қатысушылардың (оқушылар, мектеп әкімшілігі, ата-аналар, заңды тұлғалар және т.б.) барлығына алдын ала таныс, ұжым талқысынан өткен, нақты анықталған өлшемдер арқылы оқушылардың оқу жетістіктерін салыстыруға негізделген процесс..

Критериалды бағалау қағидалары

- Бағалау мақсаты кім жақсы, кім нашар екенін анықтау емес, әркімнің жоғары нәтижеге жетуіне жағдай жасау.
- Бағалау «жоспарлау-оқыту-бағалау» үдерісінің ажырамас бөлігі.
- Бағалаушы мен бағаланушы бағалау шарттары мен критерийлерін алдын ала білуі және айқын түсінуі керек.
- Даму мен жетістіктер туралы нақты ақпарат алу үшін бағалау шарттары мен критерийлері алуан түрлі болуы керек.
- Бағалау үдерісінің басты кезеңі бағалаушы мен бағаланушы арасындағы кері байланыс болып табылады.
- Мұғалім ғана емес, оқушы да жақын арада не жасау қажеттігін нақты түсінуі керек
- Өз қабілеттерін бағалауда оқушыға нақты ролдік үлгі керек.

Критериалды бағалау талаптары

1. Критериалды бағалау оқыту мақсаттарына негізделуі керек және оқыту үдерісінде мұғалім оқушылар назарын үнемі аударып отыруы керек.
2. Критериалды бағалау оқушылардың оқу жетістіктеріне бағыттала отырып, оқуды мақсатты, бағалауды ашық етеді.
3. Критериалды бағалау оқушыларға түсінікті болуы керек.
4. Критериалды бағалау барысында үштен артық емес критерий қолданылуы керек.
5. Бағалау критерийлері тексеру жұмыстарын орындаудан бұрын хабарлануы, түсіндірілуі керек.
6. Бағалау критерийлері мүмкіндігінше, оқушылармен бірге дайындалуы, жасалуы керек.

Критериалды бағалау маңызы

Критериалды бағалаудың тәжірибелік маңызы

Оқушылардың өздері емес, тек жұмыстары бағаланады;
Оқушы жұмысы оларға алдына ала белгілі дұрыс жасалған жұмыс үлгімен салыстырылады;
Оқушыларға белгілі, сол арқылы қиналмай есептеу жасай алатын және ата-анасына хабарлай алатын, баға шығарудың нақты алгоритмі бар;
Бағалау критерийлері оқу мақсаттарының нақты көрсеткіштері болғандықтан, не оқып игерілсе, тек сол ғана бағаланады

Критериалды бағалау пайдасы

Мұғалім үшін

- Оқытудың сапалы нәтижелерін алуға мүмкіндік беретін бағалау критерийлерін жасауға;
- Өз жұмысын талдау мен жоспарлау үшін жедел ақпарат алуға;
- Оқытудың сапасын жақсартуға;
- Әр оқушының жеке ерекшеліктері негізінде жеке оқу траекториясын құруға;
- Бағалаудың әр түрлі құралдары мен амалдарын тиімді қолдануға;
- Оқу бағдарламасы мазмұнын жетілдіру бойынша құнды ұсыныстар жасауға.

Критериалды бағалау туралы

Оқушы үшін

Өз түсінгендігін көрсету үшін түрлі оқыту стилдері және ойлау әрекеттері мен қабілеттерін пайдалану;

Табыс критерийі маңызын түсіну, нәтижені болжау үшін бағалау критерийлерін білу мен түсіну;

Өзін және өзгелерді бағалай отырып, рефлексия жасауға қатысу;

Өз білімін нақты мәселелерді шешу, түрлі көзқарастарды жеткізу, сыни ойлауын көрсету үшін пайдалану.

Ата-ана үшін

Баланың оқу деңгейі туралы дәлелдемелер алып отыру;

Баланың оқудағы ілгерілеуін қадағалау;

Оқу барысында балаға қолдау жасау.

Критериалды бағалау жүйесі

Бағалау функциялары:

- Мотивациялық
- Тәрбиелік
- Дамытушылық
- Түзетушілік
- Ақпараттық

Бағалау қағидалары

- Әділдігі
- Шынайылығы
- Жүйелілігі
- Көрнекілігі

КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ ҰҒЫМЫ

Критерий – (гректің *kriterion* – пікір айту құралы деген сөзінен шыққан) соның негізінде баға берілетін белгі, бір нәрсені анықтау немесе бағалау, пікір беру өлшемі ...

КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ ПРИНЦИПТЕРІ

- Анық, айқындылығымен;
- Жеке тұлға емес жұмысының бағалануымен;
- Бағаның әділдігімен
- Өзін бағалауға мүмкіндік берілуімен
- Кері байланыстың жүзеге асуымен
- Алдын ала ұсынылған бағалау шкаласымен ерекшеленеді.

КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУДЫҢ ҚАҒИДАТТАРЫ (ПРИНЦИПТЕРІ)

- 1. *Оқыту мен бағалаудың өзара байланысы.* Бағалау оқытудың ажырамас бір бөлігі болып табылады, ол оқу бағдарламасындағы мақсаттармен, күтілетін нәтижелермен тікелей байланысты.
- 2. *Шынайылық, анықтық және валидтілік.* Бағалау дәл және сенімді ақпаратты ұсынады. Қолданылатын критерийлердің, құралдардың оқу мақсаттарына жетуге, күтілетін нәтижелерді бағалайтынына сенімділігі болады.
- 3. *Ашықтық және қолжетімділік.* Бағалау түсінікті, айқын ақпараттарды ұсынады, сондай-ақ, барлық оқу үдерісіне қатысушылардың қызығушылығын, жауапкершілігін арттырады.
- 4. *Үздіксіздік.* Бағалау білім алушылардың оқу жетістігінің ілгерілеуін дер кезінде және жүйелі қадағалап отыруға мүмкіндік беретін үздіксіз үдеріс болып табылады.
- 5. *Дамыту бағыты.* Бағалау нәтижелері білім алушылардың, мұғалімдердің, мектептің, білім беру саласының даму бағытын анықтайды және ынталандырады.

Критериалды бағалау жүйесі

Критериалды бағалау

Формативті (ағымдық, қалыптастырушы) бағалау

Сыныптағы күнделікті оқу барысында игерілетін білім мен біліктің ағымдық деңгейін анықтау. Формативті бағалау қорытынды бағаға әсер етпейді, бұл баланың білім игерудің бастапқы кезінде жиі болатын қателесуден қорықпауына ықпал етеді

Суммативті (қорытынды, жиынтық) бағалау

Оқу материаланың белгілі бір бөлігін (тарау, тақырып) аяқтағанда алынған білім мен қалыптасқан оқу дағдыларын деңгейін анықтау. Тексеру жұмыстары үшін қойылған суммативті бағалар белгілі бір кезеңдегі (тоқса, жыл) қорытынды бағаны шығару үшін негіз болып табылады.

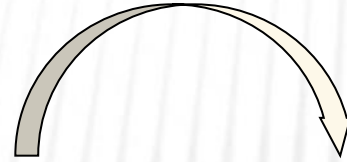

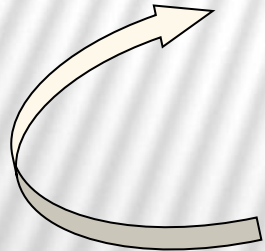
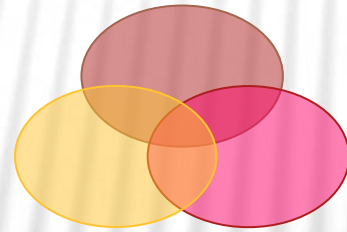
Критериалды бағалау құраушылары

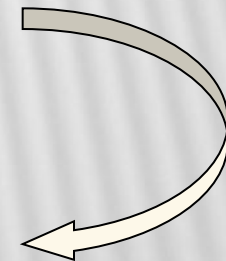
Бағалау парағы-
Тақырып бойынша
өз білім білігін
өзі бағалау парағы

Бағалау тапсырмалары–
Сынақ, есеп, эссе,
тәжірибелік жұмыс, тест,
жоба қорғау және т.б

Рубрикатор –
Жетістіктерді көрсете отырып
бағалау критерийлері мазмұнын
тәтпіштеп сипаттау

Бағалау тапсырмаларының түрлері

**Сынақ, тест, бақылау
және тексеру
жұмыстары**

**Зерттеу, практикалық,
және зертханалық
жұмыстар**

**Шығарма, эссе,
баяндама,
хабарлама жасау**

**Әр түрлі тапсырмалар әр түрлі
құзыреттіліктерді қалыптастырады**

Критериалды бағалау маңызы

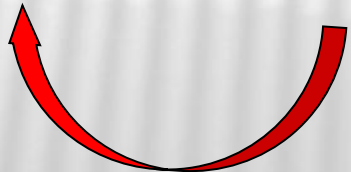
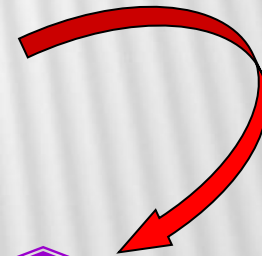
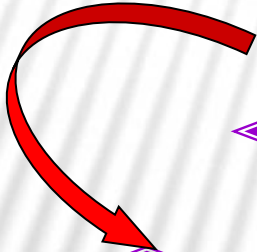
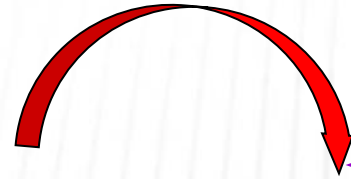
Бағаның
әділдігіне
ықпал етеді

Бағалауды бәріне
түсінікті етеді

Білім беру
сапасын
арттырады

Өз еңбегіне
жауапты
болуға
тәрбиелейді

Оқуға деген уәжді
арттырады

Тақырыптық
бақылау

Жедел

Қалыптастырғыш

Жаппай шолу

Жалпылауыш
кешенді

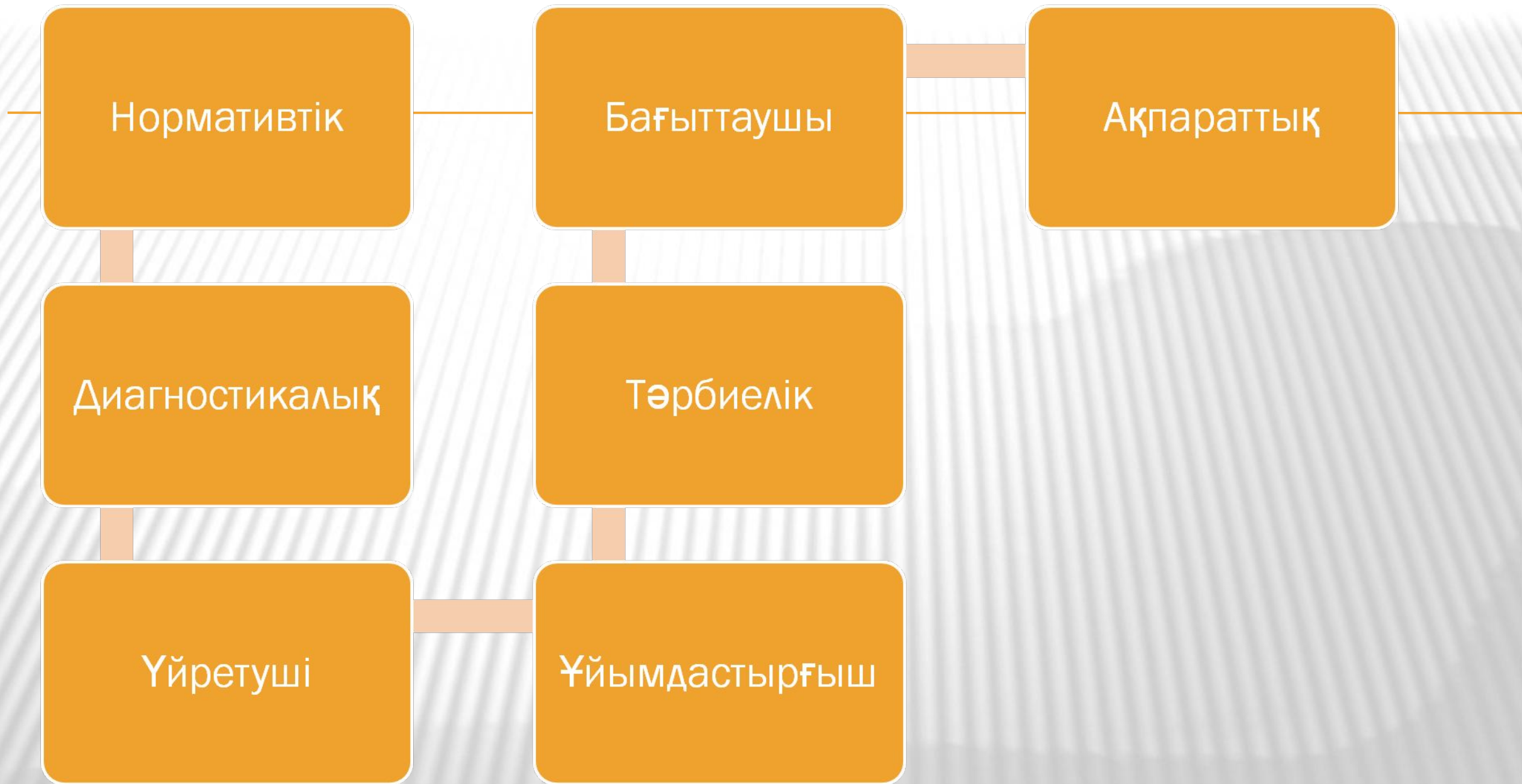
Қорытынды

Салыстырмалы

Жалпылауыш
пәндік

Жеке

Жалпылауыш
сыныптық

ТІЛДІК ПӘНДЕР БОЙЫНША БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

Критерий «Ауызша талдау»

Критерий «Оқу»

Критерий «Жазу»

Критерий «Сөйлеу білу»

Критериалды ұстаным күтілген қорытынды бойынша оқыту бағдарламасымен қатар критерий қою арқылы бағалауға мүмкіндік береді

Ауызша берілген ақпаратты қабылдау және түсіну арқылы басты ойды ұғу
Сөйлеушінің ойын аңғару және сөз астарынан түсіне білу
Таныс сөз тіркестері не сөздерге икемделе отырып түрлі мәтіндердің мазмұнын нақты ұғыну

Әдеби, ғылыми немесе т.б. мәтіндерді оқу арқылы негізгі ойды ұғыну. Сөздердің мағынасын аша білу, түрлі ағымдық ақпараттарды пайдалану арқылы оқыған мәтінді тереңінен зерттеу.

Жоспарлау, сауатты жазу, жазбаша жұмыстарды түзету және жөндеу

Өз ойын жеткізу барысында ресми және бейресми сөйлеу стилдерін еркін қолдану, өзімен шамалас балалармен арақатынасында белгілі бір ақпаратты игеру